

EKONOMIKA PRO KUCHAŘE

Pracovní sešit

Vzdělávací oblast:	Ekonomické vzdělávání
Tematická oblast:	Ekonomika pro kuchaře
Název vyučovací oblasti:	Pracovní sešit
Ročník / obor studia:	I. – III. r./Kuchař - číšník
Vypracoval:	Ing. Kovač Lukáš
Škola:	Střední škola pedagogická, hotelnictví a služeb, Litoměřice (do 31.08.2012 – SŠHGS)
Ověřeno : I. a II. pololetí šk. r. 2012/2013	DUM 560
Klíčová slova:	Statek, služba, trh, podnik, majetek podniku, náklady, výnosy, pracovníci, mzdy, peníze, úrok, daň.
Anotace:	Pracovní sešit pro podporu výuky, obsahující praktická cvičení z oblasti základů ekonomiky, určený pro učební obor Kuchař-číšník.

Obsah

ZÁKLADNÍ POJMY V EKONOMICE	3
TRH A JEHO OKOLÍ	4
PODNIK A PODNIKÁNÍ	5
MAJETEK PODNIKU	6
HOSPODAŘENÍ PODNIKU	7
PERSONÁLNÍ ČINNOST PODNIKU, MZDY	8
PENÍZE A PLATEBNÍ STYK	9
DANĚ A DAŇOVÁ SOUSTAVA	10
POUŽITÁ LITERATURA.....	11

Základní pojmy v ekonomice

1. Uveďte příklady rozdílných potřeb lidí podle různého věku:

15 let .....

25 – 30 let .....

70 let .....

2. Uveďte příklady statků, které nejvíce potřebují:

a) Studenti střední školy .....

b) Novomanželé .....

c) Důchodci .....

3. Určete zda jde o statek, nebo službu (označte křížkem v daném sloupci):

Položka	Statek	Služba
Ošetření u zubaře		
MP3 přehrávač		
Socha svatého Václava		
Lis na ovoce		
Umytí oken		
Scénář filmu		
Nůžky		
Oprava vodovodu		
Obraz Mony Lisy		
Hudební CD		

4. Označte v daném sloupci, zda se jedná o potřebu, statek, či službu. Ve sloupci druh určete a vepište druh dané položky:

Položka	Potřeba	Statek	Služba	Druh
Bydlet				
Pozemek				
Počítač				
Dýchat				
Vymalování bytu				
Sluneční svit				
Přátelství				
Rohlík				
Střih vlasů kadeřníkem				
Vlastnosti				

Trh a jeho okolí

1. U následujících příkladů vhodně doplňte tvrzení:

Pokud se firma zaměřuje pouze na určitou část z celku, hovoříme o .....trhu.

Základní typy nedokonalé konkurence jsou: .....; .....; .....

Množství jednotlivých druhů zboží, které jsou prodávající ochotni za určitou cenu prodat označujeme jako: .....

2. V následující tabulce naleznete hodnoty cen, nabízeného a poptávaného množství banánů, cena je uváděna za 1 Kg. Do grafu zanešte následující úkoly:

- Vývoj nabídky.
- Vývoj poptávky.
- Vyznačte bod tržní rovnováhy a vypočítejte rovnovážnou cenu a rovnovážné množství.
- Označte rozsah nedostatku banánů na trhu.
- Označte rozsah přebytku banánů na trhu.

Cena	Nabídka	Poptávka
35	50	5
30	45	8
20	36	16
10	21	30
5	10	40

3. Vypočítejte u následujícího příkladu cenu ve výrobě a cenu v obchodě:

Pekař vyrobil 890 ks housek - náklady na suroviny – 954,- Kč, ostatní náklady spojené s výrobou činí – 0,70 Kč/ks, pekař si stanovil marži (zisk) ve výši 12,5 %.

Pekař není plátcem DPH.

Housky prodal do prodejny, která je prodávala svým zákazníkům.

Náklady prodejny spojené s prodejem činí 0,30,- Kč /ks, prodejna si stanovila marži (zisk) ve výši 26%.

Prodejna je plátcem DPH.

Vypočítejte cenu 1 ks housky za kterou jej pekař vyrobil a prodal do prodejny a cenu za kterou prodejna prodávala housky zákazníkům.

Podnik a podnikání

1) U následujících příkladů určete o jaký druh obchodní společnosti se jedná:

Charakteristika	Druh obchodní společnosti
Společnost řídí gen. ředitel zvolený představenstvem	
Společnost má dva typy společníku, jeden z nich spol. řídí	
Základní vklad společnosti není stanoven	
Počet společníků je omezen	
Min. jeden společník musí být právnická osoba	

2) U následujících organizací uveďte zda se jedná o ziskovou či neziskovou společnost:
(zisková – podniká, jejím cílem je zisk ; nezisková – slouží společnosti, nepodniká, jejím cílem není dosáhnout zisku)

- a. České Dráhy a.s.
- b. Celní úřad
- c. Česká pošta
- d. Severočeské vodovody a kanalizace
- e. Nemocnice Litoměřice p.o.

3) U následujících příkladů určete o jaký druh státní organizace se jedná:

Organizace	Druh organizace
Lesy ČR	
Naše škola	
Konto Kapka naděje	
Ministerstvo kultury	
Sdružení pro ochranu spotřebitelů	

Majetek podniku

1. U následujících příkladů správně zařadíte do typu majetku a označíte vždy křížkem pouze jednu možnost.

Případ	Hmotný	Nehmotný	Finanční
Administrativní budova			
Licenční práva užívání značky			
Stádo tažných zvířat			
Chladicí box v hodnotě 100 tis. Kč			
Akcie společnosti			
Nezaplacená faktura			
Sad ovocných stromů			
Poštovní známka, kolek			
Elektrický agregát			
Patent na výrobu polystyrenu			

Případ	Hmotný Movitý	Hmotný Nemovitý	Nehmotný	Finanční
Pozemek				
Cenné papíry				
Know – how				
Budova Komerční banky				
Licence na výrobu Coca – Coly				
Peníze v hotovosti				
Vinice				
Služební automobil				
Obraz anglické královny				
Počítačový program				

2. Vyberte z následujících položek oběžný majetek vypočítejte celkovou hodnotu oběžného majetku:

Podnikatel při inventarizaci zjistil tento stav majetku a závazků:

- a. Zásoby materiálu Kč 2 100 000,-,
- b. software Kč 80 000,-,
- c. výrobky Kč 100 000,-,
- d. peníze v pokladně Kč 12 000,-,
- e. závazky k dodavatelům v celkové hodnotě Kč 1 200 350,-
- f. peníze na běžném účtu Kč 1 325 268,-,
- g. pozemky Kč 25 000 000,-,
- h. poukázky na pohonné hmoty (ceniny) Kč 58 600,-,
- i. stavby Kč 10 379 350,-,
- j. poštovní známky (ceniny) Kč 300,-,
- k. automobil Kč 250 999,-,
- l. pomocné a provozovací látky (např. obaly, kancelářské potřeby) Kč 25 326,-,
- m. výrobní linka Kč 7 000 354,-,
- n. náhradní díly Kč 95 000,-,
- o. pohledávky za odběrateli Kč 45 000,-,
- p. úvěry Kč 3 250 000,-.

Hospodaření podniku

Rozlište u každého bodu, zda se jedná o provozní, finanční nebo mimořádný náklad.

Položka	Náklad		
	provozní	finanční	mimořádný
a) odpisy výrobního zařízení	☐	☐	☐
b) podílové mzdy obchodníků	☐	☐	☐
c) škoda 2 000 000 Kč vzniklá povodní	☐	☐	☐
d) spotřeba plynu k vytápění kanceláří	☐	☐	☐
e) nákupní cena zboží	☐	☐	☐
f) reklama	☐	☐	☐
g) telekomunikační poplatky	☐	☐	☐
h) poplatek za výměnu Kč za USD	☐	☐	☐
i) úroky z úvěru	☐	☐	☐

Rozlište u každého bodu, zda se jedná spíše o fixní nebo variabilní náklad.

Položka	Fixní náklad	Variabilní náklad
a) odpisy výrobního zařízení	☐	☐
b) podílové mzdy obchodníků	☐	☐
c) dopravné prodaného zboží	☐	☐
d) spotřeba plynu k vytápění kanceláří	☐	☐
e) nákupní cena zboží	☐	☐
f) reklama	☐	☐
g) telekomunikační poplatky	☐	☐
h) spotřeba dřeva na výrobu hraček	☐	☐
i) spotřeba elektřiny pro výrobu	☐	☐

Rozlište u každého bodu, zda se jedná o provozní, finanční nebo mimořádný výnos.

Položka	Výnos		
	provozní	finanční	mimořádný
a) tržba daňového poradce	☐	☐	☐
b) úroky z vkladů	☐	☐	☐
c) náhrada za odcizené auto od pojišťovny	☐	☐	☐
d) tržba z prodeje kufrů	☐	☐	☐

Farma pěstuje jahody na poli o rozloze 5 ha. Na 1 ha je 200 řádků, jeden řádek je dlouhý 100 m. Průměrný výnos jahod z 1 m řádku činí 0,75 kg jahod a prodejní cena je stanovena na 50 Kč/kg.

Vypočítejte výši tržeb?

Vypočítejte provozní, finanční a mimořádné NÁKLADY A VÝNOSY, pokud znáte tyto informace:

- spotřeba materiálu 120 000 Kč,
- tržby z prodeje služeb 50 000 Kč,
- spotřeba energie 60 000 Kč,
- úrokové náklady 68 000 Kč,
- škody na majetku 27 000 Kč,
- tržby z prodeje výrobků 220 000 Kč,
- přijatá náhrada od pojišťovny 12 000 Kč.

Ze získaných dat vypočítejte VÝSLEDEK HOSPODAŘENÍ.

Personální činnost podniku, mzdy

1. Vyřešte následující příklad:

- a. Podnik v následujícím roce chce dosáhnout částky 500 000,- Kč na tržbách, v otázce plánování zaměstnanců řeší problém, kolik zaměstnanců bude potřebovat, jestliže jeden pracovník se bude podílet na produktivitě tržeb částkou ve výši 70 000,- Kč. Vypočítejte kolik bude potřebovat zaměstnanců.

2. Odhadněte pro která pracovní místa přichází v úvahu uzavření pracovní smlouvy a kde bude pracovní smlouvě předcházet volba, či jmenování:

Pracovní místo	Pracovní smlouva	Jmenování	Volba
Generální ředitel			
Senátor			
Směnový mistr			
Velitel vojenské posádky			
Prodejce sportovních potřeb			

3. Následující tabulce označte pravdivé/nepravdivé tvrzení u jednotlivých tvrzení:

Tvrzení	Pravdivé	Nepravdivé
Zaměstnavatel je povinen poskytnout zaměstnanci přestávku po 4 hodinách práce.		
DPP se uzavírá na určitý druh práce – např. stavba – tedy na dobu určitou.		
Zaměstnavatel smí dát výpověď ženě, která pečuje o dítě ve věku od 1 - 3 let.		
U typu skončení PP dohodou musí souhlasit obě zúčastněné strany.		
V případě nadbytečnosti zaměstnance, využije zaměstnavatel typ skončení PP - okamžité zrušení PP.		

3. V následující slovní úloze vypočítejte HRUBOU MZDU:

- a. Dělník v minulém měsíci vyrobil 1530 ks výrobků, odpracoval 20 pracovních dní a pracoval jeden den ve svátek. Jeho hodinová sazba je 45 Kč/ hod. V případě, že dělník odpracuje 160 hodin, obdrží od zaměstnavatele bonus ve výši 2,50 Kč za každý vyrobený výrobek.

4. V následující slovní úloze vypočítejte: HRUBOU MZDU, SHM, DAŇ. SP, ZP a ČISTOU MZDU

- b. Prodavačka v minulém měsíci odpracovala 163 hodin. Její časová mzda činí 11 500,-Kč (v případě odpracovaného celého časového fondu). Je studentkou VŠ a nemá žádné děti, na konci měsíce obdrží odměnu ve výši 1 500,- Kč

Peníze a platební styk

1. Rozhodněte, zda je daná činnost typická pro centrální banku nebo obchodní banku:

Činnost banky:	Druh banky:
Podávání informací o klientech	
Vydávání a revize kurzovního lístku měn	
Poskytování úvěrů	
Stahování a výměnu poškozených bankovek a mincí	
Přijímání vkladů klientů	

2. Vyberte zda daná skutečnost je typická pro účty vedené fyzickými či právnickými osobami a označte jej křížkem:

Skutečnost	Účty FO	Účty PO
Banka na nich účtuje vyšší poplatky		
Běžný účet má nižší úročení		
K založení postačí občanský průkaz		
K účtu se vytváří podpisový vzor		
Při založení se dokládá výpis OR		

3. Slečna Krásová uložila dne 18.3.2011 do Komerční banky 160 000,- Kč na spořicí účet se sazbou 1,7 % p.a. (ročně).

Dne 14.9. z tohoto účtu vybrala částku 45 000,- Kč a získaný úrok ponechala na spořicí účet. Ke dni 31.12.2011 byl vystaven výpis ze spořicího účtu na kterém byl i zúčtován úrok.

Vypočítejte zůstatek na spořicí účet ke dni 31.12.2011,

Vypočítejte úrok, který získala do doby výběru a úrok na ke dni 31.12.2011.

4. Následující názvy ochranných prvků přiřaďte ke správnému obrázku:

soutisková značka;   mikrotext;   ochranné vlákno;   iridiscenční pruh;   skrytý obrazec.

Daně a daňová soustava

1) U následujících příkladů označte, zda tvrzení je pravdivé nebo nepravdivé:

Tvrzení	Pravdivé	Nepravdivé
1. Některé příjmy (dary, příspěvky) mohou jsou od daně osvobozeny.		
2. Daň z nemovitosti je v menších městech a obcích nižší.		
3. Prodám-li svůj byt v osobním vlastnictví, nemusím odvést daň z převodu nemovitosti.		
4. Výhra v loterii či příjem z úroku se daní jako daň z příjmu FO.		
5. Plátcem DPH je každá FO či PO, která nakupuje zboží v obchodě.		

2. Pan Sklenář vydělal v loňském roce 616 000,- Kč, výdaje na provoz činili 381 000,- Kč, ztráta z předchozích let činí 24 840,- Kč. V letošním roce podal daňové přiznání pro FO, nemá žádné děti. Určete druh daně a vypočítejte kolik pan Sklenář zaplatil

3. U následujících příkladů označte správnou odpověď.

FO nebo PO, která má povinnost odvést státu peníze se nazývá:

- a) poplatník,
- b) plátce,
- c) daňový rezident.

Mezi příjmy podléhající dani z příjmu FO patří:

- a) nemocenská, cestovné, výživné,
- b) příjem za dárcovství krve, stipendium, výživné,
- c) výhra v loterii, příjem z pronájmu, příjem u úroků.

Mezi daně nepřímé NEPATŘÍ:

- a) daň spotřební, daň ekologická,
- b) daň spotřební, DPH,
- c) daň silniční, daň spotřební.

Předmětem spotřební daně je:

- a) alkohol, cigarety, dovoz zboží,
- b) tabákové výrobky, minerální olej, víno.
- c) Cigarety, prodej zboží, alkohol.

Mezi daně přímé NEPATŘÍ:

- a) daň z příjmu FO a PO, daň silniční, daň z nemovitosti,
- b) daň spotřební, daň ekologická, DPH,
- c) daň dědická, daň z převodu nemovitosti.

FO nebo PO, z jejichž peněz je daň placena se nazývá:

- a) poplatník,
- b) daňový subjekt,
- c) plátce.

Výběr daní a kontrola daňové povinnosti má v kompetenci instituce:

- a) Finanční úřad,
- b) Krajský úřad,
- c) Celní úřad.

Předmětem daně z příjmu FO NENÍ:

- a) mzda, příjem z pronájmu, příležitostné příjmy,
- b) příjmy z podnikání, příjmy z úroků, výhra v loterii,
- c) příjmy z pronájmu, přijatý úvěr či půjčka, nemocenská.

Zdaňovací období pro přiznání daně z příjmu PO je:

- a) 1 rok,
- b) 1 kalendářní měsíc,
- c) 1 čtvrtletí.

Použitá literatura

KLÍNSKÝ, Petr a Otto MÜNCH. *Ekonomika pro střední školy: cvičebnice*. 1- 9., upr. vyd. Praha, 2010, 24 s. Řada cvičebnic ekonomiky pro střední školy.

KOLEKTIV, Jena Švarcová a. *Ekonomie: stručný přehled : teorie a praxe aktuálně a v souvislostech*. Zlín: CEED. ISBN 978-808-7301-012.

KRÁLOVÁ, Irena. *Makroekonomie a hospodářská politika státu: pro střední a vyšší hotelové školy*. 1. vyd. Praha: Fortuna, 2010, 175 s. ISBN 978-80-7373-062-8.

KOČÍ, Jana a Lenka ŠAMŠOVÁ. *Základy ekonomiky: pro střední a vyšší hotelové školy*. 1. vyd. Praha: Fortuna, 2009, 143 s. ISBN 978-80-7373-059-8.

Vlastní zdroje.